

Mødedokument

B9-0509/2022

21.11.2022

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Kommissionens redegørelse

jf. forretningsordenens artikel 132, stk. 2

om beskyttelse af husdyravl og store rovdyr i Europa
(2022/2952(RSP))

Ulrike Müller, Róza Thun und Hohenstein
for Renew-Gruppen

Europa-Parlamentets beslutning om beskyttelse af husdyravl og store rovdyr i Europa (2022/2952(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens erklæring af 23. november 2022 om beskyttelse af husdyr og store rovdyr i Europa,
- der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,
- A. der henviser til, at lovgivningsmæssige tiltag såsom EU's habitatdirektiv¹ og internationale traktater såsom konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter og naturlige levesteder (Bernkonventionen) har bidraget til genopretningen af store rovdyr, herunder ulven, den brune bjørn, lossen og jærven; der henviser til, at antallet af store rovdyr på det kontinentale Europa i 2012² udgjorde 9 000 lossere, 17 000 brune bjørne, 1 250 jævrer og 12 000 ulve; der henviser til, at antallet af ulve er steget betydeligt i de seneste ti år frem til 17 000 ifølge en vurdering foretaget i 2018³, mens antallet af andre arter fortsat er det samme; der henviser til, at Den Internationale Naturværnsunion (IUCN) har klassificeret tre ud af ni ulvebestande, tre ud af 10 brune bjørnebestande og tre ud af 11 losbestande i Europa som mindst udryddelsestruede; der henviser til, at begge jærvbestande i Europa fortsat er truet, og at den iberiske los stadig er truet;
- B. der henviser til, at de fleste bestande af store rovdyr i Europa er grænseoverskridende; der henviser til, at individuelle bestande kan dække store geografiske områder på tværs af forskellige lande i og uden for EU, hvilket fører til situationer, hvor den samme bestand i én region kan anses for at være under gunstig bevaringsstatus, mens den i en naboregion kan klassificeres som havende behov for streng beskyttelse; der henviser til, at der er behov for en videnskabeligt baseret tilgang og koordineret overvågning på tværs af medlemsstaterne;
- C. der henviser til, at overvågningsmetoderne varierer fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket fører til uensartet kvalitet og kvantitet af data om bestandene af store rovdyr⁴, der gør det meget vanskeligt at sammenligne og standardisere data og fortolkningen heraf;
- D. der henviser til, at der mellem 1992 og 2019 i gennemsnit blev brugt 3,6 mio. EUR om året på projekter, der fokuserer på foranstaltninger til afbødning af store rovdyrs skader gennem LIFE-programmet, og at der blev bevilget yderligere 36 mio. EUR til

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7.

² Chapron, G., et al., 'Recovery of large carnivores in Europe's modern human-dominated landscapes', *Science*, Vol. 346, 2014,

https://www.researchgate.net/publication/269709443_Recovery_of_large_carnivores_in_Europe%27s_modern_human-dominated_landscapes

³<https://www.iucnredlist.org/species/3746/144226239#assessment-information>

⁴ F.eks. <https://www.iucnredlist.org/species/pdf/144226239/attachment>

igangværende projekter, der gav kontekstspecifik vejledning om effektiviteten af afbødningsforanstaltninger såsom elektriske hegn, aktiv vandrende fårehold og brug af vagthunde i mange forskellige regioner i EU; der henviser til, at standarderne for måling og rapportering imidlertid generelt var relativt lave, hvilket gjorde det vanskeligt at evaluere i hvilken grad projekterne lykkedes⁵; der henviser til, at der er behov for yderligere projekter i regioner og for arter af store rovdyr, som endnu ikke er blevet behandlet;

- E. der henviser til, at husdyr, navnlig dyr i græsningsarealer og åbne græsningsystemer, er udsat for større risiko for rovdrift (afhængigt af de indførte foranstaltninger og deres effektivitet) som følge af den stigende forekomst af store rovdyr, navnlig i bjergområder og tyndt befolkede områder, hvor græsning er nødvendig for at bevare disse prioriterede levesteder; der henviser til, at der i tætbefolkede områder med få naturlige byttearter til store rovdyr også kan være en større risiko for husdyr;
- F. der henviser til, at offentlighedens holdning til store rovdyr varierer meget fra land til land og blandt forskellige interessegrupper, navnlig i regioner, hvor store rovdyr har været fraværende i længere tid; der henviser til, at frygten for angreb og manglen på tilstrækkelig støtte fra myndighederne til at undgå skader kan føre til ulovlige drab på beskyttede arter;
- G. der henviser til, at fåre- og gedesektoren, som er de mest sårbare over for rovdyrangreb fra store rovdyr, allerede har været under økonomisk pres på grund af bredere socioøkonomiske årsager i flere årtier; der henviser til, at denne skrøbelige sektor kan skabe miljømæssig merværdi gennem ekstensiv græsning, ved at bidrage til bevarelsen af biodiversiteten i åbne landskaber i mange områder med naturbetingede begrænsninger eller lav frugtbarhed, såsom alpine græsningsarealer, og ved at bidrage til at bekæmpe fænomener såsom erosion og skovbrande;
- H. der henviser til, at traditionelle alpine græsgange og græsningsystemer i stigende grad opgives som følge af miljømæssige, landbrugsmæssige og socioøkonomiske udfordringer; der henviser til, at de udfordringer, der er forbundet med landbrug tæt på store rovdyr, kan føre til en konflikt mellem mål med hensyn til beskyttelse af store rovdyr på den ene side og beskyttelse af biodiversiteten på græsningsarealer på den anden side;
- I. der henviser til, at LIFE-projekter i visse EU-regioner har rapporteret om forebyggende foranstaltninger til at undgå konflikter om sameksistens som vellykkede metoder til at reducere skader forårsaget af store rovdyr; der henviser til, at effektiviteten af disse foranstaltninger imidlertid kan blive påvirket af geografiske betingelser og lokale forhold; der henviser til, at disse foranstaltninger kan føre til øget arbejdskraft og uforholdsmæssigt store omkostninger for landbrugerne, navnlig i regioner, hvor store rovdyr vender tilbage eller ekspanderer, og at de også kan have en betydelig indvirkning på landskabet; der henviser til, at kompensationsbetalinger, som reguleres på nationalt plan, er forskellige inden for EU og ikke altid giver fuld erstatning for den lidte skade;
- J. der henviser til, at tab af og skader på domesticerede dyr som følge af store rovdyrs angreb ikke blot påfører rammer landbrugere og opdrættere økonomisk, men også har

⁵ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2351989421003656>

betydelige følelsesmæssige konsekvenser for ejerne;

- K. der henviser til, at traditionel husdyravl med høj beskyttelse af husdyr mod rovdyr såsom brug af hyrder, hyrdehunde og retablering om natten for at sikre direkte og løbende overvågning af græssende husdyr er blevet anvendt i århundreder i Europa, men blev gradvist opgivet på grund af langt færre angreb af rovdyr; der henviser til, at det på grund af ændringer i arealanvendelsen med en mere multifunktionel tilgang i landbrugsområderne, turismens øgede betydning og det nuværende socioøkonomiske pres, som EU's landbrug står over for, med store fald i antallet af landbrugere og lønninger under gennemsnittet, kan vise sig at være vanskeligt at vende helt tilbage til denne gamle praksis i stor skala i nogle regioner, navnlig uden offentlig støtte; understreger, at det er nødvendigt at finde innovative løsninger for at vænne moderne landbrug til tilstedeværelsen af ulve;
- L. der henviser til, at der er behov for konstruktiv sameksistens mellem store rovdyr og husdyravl, hvorved bevaringsstatus for store rovdyr på den ene side kan fortsætte med at udvikle sig positivt, mens landbrugerne vil få adgang til redskaberne og tilstrækkelig finansiering til at imødegå og forebygge angreb på husdyr; der henviser til, at der vil være behov for yderligere drøftelser mellem interessenter og landbrugere i områder, hvor store rovdyr har været fraværende i årtier, og at der vil være behov for en yderligere indsats med hensyn til udveksling af bedste praksis for at støtte udbredelsen af forebyggende foranstaltninger og opnå adgang til finansiering; der henviser til, at den øgede forekomst af store rovdyr kan have en positiv indvirkning på økosystemernes funktion og modstandsdygtighed, bevarelsen af biodiversitet og økologiske processer og bl.a. bidrage til at regulere bestande af vilde hovdyr; fremhæver også, at tilstedeværelsen af store rovdyr, navnlig i nationalparker, bidrager til skovenes rekreative værdi og den stadig stigende naturbaserede turisme⁶;
1. understreger, at en afbalanceret udvikling af alle arter og økosystemer i nogle tilfælde kan kræve forvaltning; glæder sig over de positive resultater i forbindelse med biodiversitetspolitikker med henblik på genopretning af arter af store rovdyr i EU; fremhæver behovet for at anerkende, at sådanne ændringer i bestandsniveauet for visse arter kan føre til flere miljømæssige, landbrugsmæssige og socioøkonomiske udfordringer samt muligheder; anerkender, at habitatdirektivets artikel 2, stk. 3, allerede indeholder fleksibilitet til effektivt at håndtere disse synergier og afvejninger og anses for at være egnet til formålet;
 2. opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at vurdere fremskridtene med hensyn til at opnå en gunstig bevaringsstatus for arter på niveau med biogeografiske områder og bestande i hele EU med henblik på at vurdere udvidelsen af store rovdyr på grundlag af videnskabelig dokumentation ved at tage hensyn til arternes høje mobilitet på tværs af grænserne; anerkender, at bevaringsstatusen for forskellige bestande af samme art kan variere fra region til region, og at en bestands bevaringsstatus kan påvirkes af tilgrænsende bestandes status; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til yderligere at intensivere det grænseoverskridende samarbejde og udviklingen af grænseoverskridende forvaltningsplaner, der falder sammen med de biogeografiske

6

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/case_studies.htm#Innovative%20Financing)

regioner og/eller befolkningsniveauet; opfordrer Kommissionen til at øremærke midler til biodiversitetsundersøgelser, f.eks. under Horisont Europa, med henblik på at ajourføre fordelings- og tæthedskortene over store rovdyr; mener, at disse undersøgelser bør gennemføres i hele Europa, hvor det er relevant, med henblik på at udarbejde nøjagtige skøn;

3. understreger, at god overvågning er en grundlæggende forudsætning for en vellykket forvaltning af store rovdyr, og at dette ikke kun bør omfatte overvågning af det område, hvor der findes store rovdyr, og deres tæthed, men også af tendenserne i forekomsten af skader, de geografiske hotspots og effektiviteten af programmerne til afbødning af skader (herunder kompensation og forebyggelse); opfordrer Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne anvender passende overvågningsmetoder for hver af de forskellige store rovdyrarter og de dermed forbundne skader, som vil gøre det muligt at indsamle sammenlignelige og standardiserede data af høj kvalitet med henblik på en effektiv vurdering af bestandsniveauer og politikker til afbødning af skader; understreger, at mulighederne skal undersøges for bedre at tage højde for store rovdyrs bevægelser over grænser, herunder over grænser til tredjelande, i overvågningsprocedurerne for disse bestande; fremhæver, at dataindsamling og -analyse bør udføres af et enkelt EU-organ; opfordrer til, at resultaterne af overvågningen og de benyttede metoder gøres tilgængelige for offentligheden rettidigt og på en gennemsigtig måde;
4. understreger betydningen af at forbedre sundhedsovervågningen af vilde dyr og planter og anerkender de positive virkninger, som ulve kan have på hele økosystemets sundhed; opfordrer til en standardiseret politik for identificering af hybrider og en gennemsigtig tilgang, herunder generelle grænseoverskridende udveksling af prøver af ulve-DNA mellem forskningsinstitutioner;
5. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bistå regioner, der står over for stigende konflikter om sameksistens, med at præcisere, hvordan der kan gøres passende og ansvarlig brug af den fleksibilitet, der allerede findes i henhold til habitatdirektivets artikel 16, stk. 1; opfordrer Kommissionen til at præcisere de eksisterende retningslinjer for streng beskyttelse af arter for så vidt angår fortolkningen af de forpligtelser, der følger af habitatdirektivets artikel 12 og 16, i lyset af den stigende bestand af store rovdyr og de stigende konflikter om sameksistens; opfordrer samtidig medlemsstaterne til bedre at anvende de eksisterende retningslinjer og handle effektivt for at forebygge, afbøde og kompensere for skader forårsaget af store rovdyr; påpeger, at dette bør tage hensyn til mangfoldigheden i hele EU og bør udvikles i tæt samarbejde med medlemsstaterne, regionerne og interessenterne for at sikre en forvaltningsstrategi i biogeografiske regioner og på befolkningsniveau på tværs af medlemsstaterne;
6. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at anvendelsen af undtagelser til kontrol med store rovdyr, herunder bjørne, er klart adskilt fra jagtaktiviteter; understreger, at en undtagelsesordning ikke kan sammenlignes med et jagtkvotebaseret system, når der ikke er fastsat klare mål med tildelingen af interventionsmængder, navnlig hvis alternative løsninger og forebyggende foranstaltninger ikke er udtømt, og hvis virkningerne af dens gennemførelse ikke kan fastslås;
7. opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder og alle relevante interessenter til at fremme metoder og midler til at minimere og, hvor det er

muligt, finde løsninger på konflikter mellem menneskelige interesser og tilstedeværelsen af store rovdyrarter ved at udveksle viden og ved at arbejde sammen på en åben, konstruktiv og gensidigt respektfuld måde;

8. opfordrer som reaktion på landbrugernes og borgernes bekymringer Kommissionen og medlemsstaterne til at gennemføre klare oplysningskampagner og forbedre det grænseoverskridende samarbejde og viden om sameksistens mellem mennesker og store rovdyr i Europa;
9. opfordrer Kommissionen til at foretage en vurdering af indvirkningen af den voksende tilstedeværelse af store rovdyr i Europa på levedygtigheden af husdyrbrug, biodiversitet, landbosamfund og landboturisme, herunder generationsskifte i landbruget, i lyset af de socioøkonomiske faktorer, der påvirker husdyrbrugets levedygtighed; understreger, at kompensationsmekanismer bør udformes på en sådan måde, at husdyravl og tilstedeværelsen af store rovdyr ikke betyder, at landbrugerne mister deres fortjeneste; understreger endvidere, at beskyttelsesforanstaltninger ikke bør være uforholdsmæssigt dyre;
10. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at evaluere den indvirkning, som angreb begået af store rovdyr kan have på dyrevelfærden, herunder skader, abort, nedsat frugtbarhed, tab af dyr, tab af flokken som en enhed og dødsfald blandt vagt- og jagthunde, samt indvirkningen på landbrugernes indkomst og højere løn- og materialeomkostninger, idet der også tages hensyn til, om der blev gennemført forebyggende foranstaltninger, og hvor effektive de var;
11. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en solid og omfattende vurdering af alle relevante trusler og pres på hver art af store rovdyr og deres levesteder på europæisk plan og i de enkelte medlemsstater, enten af naturlige årsager eller menneskeskabte faktorer såsom ulovligt drab (krybskytteri), utilsigtet indfangning og drab eller forringelse af størrelsen eller kvaliteten af deres levesteder; opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til også at kortlægge prioriterede områder med forbindelse til hinanden for store rovdyr og udpege de vigtigste økologiske korridorer, spredningsbarrierer, vejstrækninger med høj dødelighed og andre vigtige landskabstræk, der vedrører den fragmenterede fordeling af store rovdyr, for at undgå fragmentering af levesteder;
12. understreger, at husdyrbrug i det alpine biogeografiske område og andre bjergområder er særligt sårbare over for stigende ulveangreb; påpeger, at bedrifter i disse regioner er små og har høje ekstraomkostninger, men spiller en vigtig rolle for bevarelsen af bjerglandskaber og beskyttelsen af biodiversiteten i nogle ugæstfrie områder, hvor store vilde planteædere er forsvundet eller endnu ikke er blevet genindført, da de er et naturbaseret omkostningseffektivt redskab til forebyggelse og afbødning af fænomener såsom erosion og naturbrande; påpeger, at områder såsom artsrigt græsland med *Nardus* på kalkfattig jordbund i bjergegne og alpint og subalpint græsland på kalkholdig bund er særligt bevaringsværdige i henhold til habitatdirektivet; påpeger, at en vigtig faktor for bevarelsen af disse områder er ekstensiv græsning, f.eks. ved kvæg og heste eller fårehold med hyrder; bemærker, at de stigende bestande af store rovdyr kombineret med uigennemførligheden af beskyttelsesforanstaltninger på ekstreme topografiske placeringer, f.eks. i bjerggrige og tyndt befolkede områder, kan føre til, at græsningen

efterhånden opgives; opfordrer Kommissionen til at beskytte og bevare traditionelle landbrugsformer såsom pastoralisme, landbrug med græsning, praksissen med hyrdedrift, der er anerkendt af UNESCO, og kvægavlernes levevis gennem en beslutsom indsats og konkrete løsninger; anerkender, at visse af disse driftsformer kan være omfattet af den foreslåede liste over potentielle landbrugsdriftsformer, der finansieres af bioordninger;

13. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at anerkende, at de forebyggende foranstaltninger, der i øjeblikket er til rådighed, herunder hegn og vagthunde, som har vist sig vellykkede i visse EU-regioner, kan medføre yderligere finansielle og arbejdsmæssige byrder for landbrugerne, ikke altid støttes af EU-midler eller nationale midler og har en varierende grad af effektivitet afhængigt af de lokale forhold; understreger i denne forbindelse, at finansiell støtte til forebyggende foranstaltninger bør ledsages af rådgivningsstøtte til husdyravlere for at sikre en omfattende og rettidig gennemførelse heraf; fremhæver, at terrænets art, de geografiske forhold, historien om sameksistens med store rovdyr og andre fremherskende faktorer, såsom turisme, som ofte er afgørende for de berørte områder, skal tages i betragtning, når der gennemføres forebyggende foranstaltninger, og når der overvejes undtagelser; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til i tilfælde, hvor bestandene af store rovdyr vokser, at anerkende vigtigheden af proaktivt at udvikle og gennemføre afbødningsstrategier i overensstemmelse med habitatdirektivet på grundlag af videnskabelig dokumentation;
14. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til videnskabeligt at identificere og støtte de bedst mulige forebyggende foranstaltninger til at mindske angreb og skader på husdyr samtidig med, at der tages hensyn til de regionale og lokale forhold i medlemsstaterne, og til at støtte landbrugerne i at ansøge om disse forebyggende foranstaltninger; opfordrer Kommissionen til at definere passende krav til måling og rapportering af effektiviteten af foranstaltninger til afhjælpning af skader, der er undersøgt i projekter, som er finansieret af EU, f.eks. gennem Life-programmet, og til at prioritere objektive og kvantitative vurderingsmetoder og samtidig undgå uforholdsmæssige administrative byrder, der kan afskrække ansøgere til projekterne; opfordrer endvidere til, at der gennemføres en konsekvensanalyse af gennemførelsen af aktive forvaltningsmetoder;
15. opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde og gennemføre omfattende handlingsplaner for arter eller bevarelses- og/eller forvaltningsplaner, hvor der ikke allerede findes nogen; bemærker, at forvaltningsplanlægningen bør tage hensyn til menneskelig tæthed, landskabsstrukturer, husdyrhold, bevaringsstatus, andre relevante menneskelige aktiviteter og bestande af vilde hovdyr;
16. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udpege passende og langsigtede finansieringsmuligheder for passende forebyggende foranstaltninger og passende kompensation til landbrugere, ikke blot for tab og omkostninger som følge af angreb af store rovdyr, men også for de afbødende foranstaltninger, der er gennemført, med henblik på at sikre sameksistens mellem store rovdyr og bæredygtige praksisser for husdyravl; opfordrer Kommissionen til at anerkende, at det stigende antal angreb begået af store rovdyr betyder, at både de ressourcer, der er afsat til beskyttelse af husdyr og udbetaling af kompensation, også er stigende; mener at den kompensation, der udbetales

til husdyravlere efter et angreb, er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat; opfordrer Kommissionen til at overveje at ændre dens landbrugsretningslinjer, der sidestiller kompensation for skader forårsaget af store rovdyr med statsstøtte, idet de tab, som producenterne lider, ikke er forbundet med deres landbrugsaktiviteter;

17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.